

## Statusrapport logopediuppdraget 2013

Hallands sjukhus logopediuppdrag 2013 har utvärderats och sammanställts i en statusrapport till Driftnämnden Hallands sjukhus.

Utvärderingen visar att tilldelade budgetmedel 2013 har använts under året och att många åtgärder har vidtagits för att anpassa verksamheten till uppdraget för rehabiliteringskliniken. Den sammantagna bedömningen är att ett omfattande arbete har resulterat i att många av ambitionsökningarna inom såväl primär- som sekundärlogopedin har genomförts eller pågår. Remissinflödet har ökat i jämförelse med 2012, liksom antalet utförda nybesök och behandlingar. Behovet av läs- och skrivutredningar, logopediinsatser för neurologipatienter och BVC bedöms under 2013 större än tillgången till logopediresurs inom Region Halland.

I rapporten beskrivs att skillnaderna mellan kommunerna bedöms ha ökat samt att tillgången till logopedkompetens har minskat i kommunerna. För att säkerställa likvärdiga insatser i hela Halland finns ett stort behov av regionalt gränssnittsarbete för att skapa en tydlighet i vem som har ansvaret för logopediinsatser för barn/ungdomar utan medicinsk diagnos.

Utifrån de nya budgetförutsättningarna för logopedin inom rehabiliteringskliniken 2014 kommer ytterligare rekryteringar att kunna genomföras. Under förutsättning att den tolkning som regionen gjort av överenskommelsen med kommunerna inte förändras kommer tillskottet av dessa tjänster leda till att målet att ge 80 % av patienterna tid inom 60 dagar att kunna uppnås. Det kommer också att skapa förutsättningar för att genomföra samtliga ambitionsökningar. Detta förutsatt samma inflöde av remisser under 2014 som 2013.

Med stöd av lämnad rapport förordas att ett regionalt gränssnittsarbete genomförs i syfte att tydliggöra ansvar och samarbete mellan regionen och Hallands kommuner kring barn och ungdomar med läs- och skrivsvårigheter.

### Halland sjukhus

Lena Johansson  
Sjukhuschef

# Statusrapport

## - angående logopediverksamheten 2013

### Innehållsförteckning

<b>SAMMANFATTNING .....</b>	<b>1</b>
<b>1. Bakgrund .....</b>	<b>2</b>
1.1. Hallands sjukhus .....	2
<b>2. Förstärkning logopedi .....</b>	<b>2</b>
2.1. Status ambitionsökning .....	2
2.2. Kommentarer .....	3
<b>3. Barn/unga med läs- och skrivsvårigheter .....</b>	<b>3</b>
<b>4. Överenskommelsen mellan Region Halland och kommunerna .....</b>	<b>4</b>
<b>5. Samverkan mellan habiliteringen och rehabkliniken .....</b>	<b>4</b>
<b>6. Arbete för likvärdig logopedisk vård och behandling .....</b>	<b>5</b>
6.1. Samordning .....	5
<b>7. Personal .....</b>	<b>5</b>
<b>8. Lokaler och utrustning .....</b>	<b>6</b>
8.1. Andra investeringar .....	6
<b>9. Ekonomi .....</b>	<b>7</b>
<b>10. Statistik .....</b>	<b>7</b>
<b>11. Aktuella åtgärder och utvecklingsmöjligheter .....</b>	<b>8</b>
11.1. Utvecklingsmöjligheter 2014 .....	9

Verksamhetsuppdrag logopedi

Datum  
2014-03-07

Version  
slutversion

## Sammanfattning

Denna statusrapport ska ge en bild av hur logopediuppdraget har genomförts och resulterat i under 2013.

Utredning av logopedin i Halland genomfördes 2011 vilken resulterade i en utökning av antalet logopedtjänster samt att Hallands sjukhus Halmstad blev huvudman för samtliga logopeder, med undantag av logopederna inom handikappverksamheten. En överenskommelse tecknades mellan Region Halland och Hallands kommuner 2011 kring barn/unga med läs- och skrivsvårigheter.

Olika åtgärder har vidtagits för att anpassa verksamheten till uppdraget för logopedin vid rehabiliteringskliniken, vad gäller resurs-, kompetens-, utrustnings- och lokalbehov. Den sammantagna bedömningen är att ett omfattande arbete har resulterat i att många av ambitionsökningarna inom såväl primär- som sekundärlogopedin har genomförts eller pågår. Remissinflödet har ökat i jämförelse med 2012 liksom antalet utförda nybesök och behandlingar. Rutiner har formulerats för goda samverkansformer med kommun och habilitering. Internutbildning av logopeder har genomförts på varje ort, för att säkra kompetensen för läs- och skrivutredningar.

Tilldelade budgetmedel 2013 har använts under året. Bedömningen är att behovet av läs- och skrivutredningar under 2013 varit större än tillgång till logopediresurs inom Region Halland. Prioriteringar har krävts utifrån aktuella förutsättningar och en konsekvens är att behovet av logoped för neurologipatienter och BVC inte kunnat mötas.

Vår bedömning är att skillnaderna mellan kommunerna har ökat och att barnen tidigare fick mer individuellt stöd från logoped, samt att tillgången till logopedkompetens har minskat i kommunerna. Detta medför en svårighet inom Region Halland att möta aktuella behov. Regionalt gränssnittsarbete behöver prioriteras för att skapa en tydlighet i vem som har ansvaret för logopediinsatser för barn/ungdomar utan medicinsk diagnos. Genom en regiongemensam tolkning av överenskommelsen kan likvärdiga insatser säkerställas i hela Halland.

Utifrån de nya budgetförutsättningarna för logopedin inom rehabiliteringskliniken 2014 kommer ytterligare förstärkning inom området läs- och skrivutredning att kunna genomföras. Ytterligare några tjänster kommer tillsättas, placering av dessa tjänster kommer ske utifrån barnunderlag inom kommunerna. Tillsättningen beräknas vara klar i augusti 2014.

Under förutsättning att den tolkning som regionen gjort av överenskommelsen med kommunerna inte förändras kommer tillskottet av dessa tjänster leda till att målet att ge 80 % av patienterna tid inom 60 dagar att kunna uppnås. Det kommer också att ge förutsättningar för att genomföra samtliga ambitionsökningar. Detta förutsatt samma inflöde av remisser under 2014 som 2013.

Verksamhetsuppdrag logopedi

Datum  
2014-03-07

Version  
slutversion

## 1. Bakgrund

En utredning av logopedin i Halland genomfördes 2011. Denna visade att antalet logopedtjänster per invånare i Halland ligger under riket i stort.

Utredningens mål var att ge likvärdig vård för hallänningen, ge huvudmännen en gemensam arbetsmodell, tydliggöra respektive huvudmans ansvar samt ge förslag på organisation. På grund av frågans komplexitet behandlade utredningen enbart gränssnittet mellan primär- och sekundärlogopedi.

Utredningen resulterade i en utökning av antalet logopedtjänster samt att Hallands sjukhus Halmstad blev huvudman för samtliga logopeder, med undantag av logopederna inom handikappverksamheten. I utredningen noteras att det beslut avseende gränssnitt mellan skola/region som tagits på kommunchefs- och regiondirektörsnivå kan innebära ytterligare behov av logopedtjänster i regionen, utöver de som angavs i utredningen.

### 1.1. Hallands sjukhus

Det nya uppdraget för Rehabiliteringskliniken startade 120901 med övertag av logopeder inom närsjukvården samt nyrekrytering utifrån det underlag som var grund för beslutet.

Uppdraget omfattar:

- sekundärlogopedi (specialistsjukvårdslogopedi)
- primärlogopedi (närsjukvårdslogopedi)
- tilläggsuppdraget som omfattar utredning av de barn/ungdomar i skolåldern som behöver medicinsk utredning, utredning för de barn och ungdomar med läs-och skrivsvårigheter som behöver en dyslexi diagnos och för vissa avgränsade medicinska diagnoser även behandling.

## 2. Förstärkning logopedi

### 2.1. Status ambitionsökning

Arbetet har startat inom angivna delar inom primär- och sekundärlogopedin enligt beskrivningarna nedan.

Primärlogopedi:

- Logopeden är en resurs i närsjukvården och arbetar tillsammans med neurorehab-teamen i Halland.
- Logopederna bedömer, ger råd och viss behandling till patienter med afasi, dysartri och dysfagi andra neurologiska sjukdomar.
- Oralmotoriskt team har startats upp.

Verksamhetsuppdrag logopedi	Datum 2014-03-07	Version slutversion
-----------------------------	---------------------	------------------------

- BVC-sjuksköterskorna har fått information kring logopedi. Information från logoped i BVC-grupper har genomförts på vissa orter, vilket planeras att genomföras 1-2 ggr/år.
- Andelen behandlingstillfällen till BVC barn har ökat.
- Utredning av skolbarn i behov av dyslexidiagnos p.g.a. sin läs- och skrivsvårighet.

#### Sekundärlogopedi:

- ökat antal behandlingstillfällen för ineliggande patienter (t.ex. strokepatienter, dysfagi).
- ökat antal sambedömningar med ÖNH-läkare och foniatrer (specialistläkare med inriktning på röst-, tal- och språkstörningar samt sväljstörningar).
- startat ett team kring barn med ovilja att äta i samarbete med barnkliniken
- ökat bemanningen för logopediinsatser på sjukhusets avdelningar

## 2.2. Kommentarer

Samtliga ambitionsökningar har inte kunnat fullföljas p.g.a. osäkerhet kring hur mycket resurser tilläggsuppdraget kommer att kräva. Detta har medfört att exempelvis resurser som var planerade till bl.a. BVC och patienter med neurologiska sjukdomar har fått omprioriteras till skolbarn i behov av dyslexidiagnos. Bland annat har inte information gått ut till vårdcentralerna om tillgången på logoped för neurologipatienter i öppenvård. En grupp som har ett stort behov av logopediska insatser, men som ännu inte kunnat prioriteras. Den situation som uppkommit har skapat etiska dilemman utifrån ett medicinskt prioriteringsperspektiv.

## 3. Barn/unga med läs- och skrivsvårigheter

Läs- och skrivutredningar görs på de barn/ungdomar som har behov av en medicinsk diagnos. Regionens logopeder har tagit sig an uppdraget att diagnostisera dyslexi för barn som är i behov av diagnos. För att klara uppdraget har internutbildning av logopeder genomförts på varje ort, för att säkra kompetensen för läs- och skrivutredningar.

Enligt överenskommelsen ska skolan utreda graden av läs- och skrivsvårighet. Kriterier har formulerats för vad som ska vara genomfört inom skolan inför en utredning. För att skapa goda samverkansformer har en rutin tagits fram kring hur överföringen från regionen till skolan ska gå till, samt samverka vid behov av förnyad utredning för barn med språkstörning och/eller försenad språkutveckling. Samtliga rutiner bygger på tolkning av den överenskommelse som skrivits. Rutinerna är kommunicerade till samtliga kommuner, även möten kring dessa har genomförts. Rehabiliteringsklinikens logopeder arbetar enligt dessa rutiner, vilka kan behöva anpassas beroende på resultatet av det aviserade regionala gränssnittsarbetet.

Verksamhetsuppdrag logopedi

 Datum  
2014-03-07

 Version  
slutversion

Under 2013 har bilden avseende omfattningen av uppdraget kring barn med läs-och skrivsvårigheter blivit tydligare.

Rehabkliniken logopedverksamhet har omfördelat totalt 2,5 tjänst för enbart läs-och skrivutredningar. 169 utredningar har genomförts under 2013. Efter varje utredning erbjuds skolan, via föräldrarna, att få information från utredande logoped kring utredningens resultat samt råd kring fortsatt träning.

Cirka 90 barn finns idag på väntelistan för läs-och skrivutredning.

#### **4. Överenskommelsen mellan Region Halland och kommunerna**

Olika tolkningar har gjorts och görs inom Hallands kommuner av uppdrag och överenskommelse, vilket påverkar samarbetet och kan innebära att hallänningen inte får en likvärdig vård och stöd i hela länet.

Överenskommelsen mellan kommunerna och Region Halland 2011-11 har medfört att kommunerna ändrat sin bemanning. Totalt har 4 heltidstjänster logoped dragits in inom kommunerna i Halland. Inom kommunerna kan också annan kompetens finnas som arbetar med dessa barn, vilket gör det svårt att bedöma de sammantagna insatserna. Det har tillkommit 9 logopedtjänster inom Hallands sjukhus utifrån förändrat uppdrag, vilket på totalen blir en utökning med 5 logopeder i länet.

Tal- och språkstörningar hos barn 0-6 år utreds och behandlas vid rehabiliteringskliniken och överlämnas sedan till skolhälsovården när de börjar i förskoleklass. Specialistvården skriver sammanfattning och förslag till åtgärder i samband med överlämnandet.

Barn och ungdomar med tal- och/eller språkstörning i skolåldern är en grupp som efter att överenskommelsen skrevs bedöms att ha fallit mellan stolarna p.g.a. olika tolkning av överenskommelsen. Inom regionen anser man att uppdraget är att utreda och sätta diagnos samt behandling för vissa avgränsade medicinska diagnoser. I de fall där svårigheterna inte faller under medicinska kriterier bör insatserna handla om stöd och träning i vardagen och skolsituationen, vilket ingår i kommunens ansvar.

#### **5. Samverkan mellan habiliteringen och rehabkliniken**

Habiliteringen har sedan beslut 2012 skickat barn med utvecklingsstörning och behov av läs- och skrivutredning till rehabiliteringskliniken logopeder. Det uppstod en diskussion kring vem som har bäst kompetens att utföra utredningen. Habiliteringen har kompetens kring funktionsnedsättningen och rehabiliteringskliniken kring läs- och skrivutredning. Målgruppen är liten varför det är svårt att upprätthålla denna kombination av kompetens hos alla logopeder. Ett förtydligande kring samverkan med habiliteringen gjordes hösten 2013, vilket har resulterat i en god samverkan utifrån barnens behov.



Verksamhetsuppdrag logopedi

Datum  
2014-03-07

Version  
slutversion

## 6. Arbete för likvärdig logopedisk vård och behandling

Sju diagnosriktade arbetsgrupper har utsetts, i vilka logopederna på rehabiliteringskliniken ingår. Grupperna har i uppdrag att ta fram riktlinjer som ska gälla för logopedisk bedömning och behandling inom respektive diagnosområde, samt att utveckla arbetet inom varje diagnosgrupp. Detta för att säkerställa att hallänningen får en god och likvärdig vård utifrån tilldelade resurser. I arbetet ingår även att identifiera de samarbetspartners (t.ex. vårdvalsenheter) som berörs av riktlinjerna för en god spridning och kännedom om riktlinjer, remisskriterier med mera. Kunskapsöverföring inom gruppen är också en viktig del i förbättringsarbetet.

Införande av vårdriktlinjer enligt det dokument som regionen tagit fram för vårdriktlinjer kommer att genomföras under 2014.

Utöver APT i verksamheterna har tre gemensamma möten genomförts där samtliga logopeder inom rehabiliteringskliniken medverkat. Mötena har handlat om organisation, rutiner, förhållningssätt, medicinska prioriteringar med mera.

### 6.1. Samordning

För att utnyttja logopedkompetensen fullt ut så har arbetsuppgifter omfördelats. Sekreterarfunktion har inrättats som utgår från Varberg, men serverar samtliga logopeder inom kliniken. Sekreterarna ansvarar för all hantering av remisser, bokningar, kallelser och återbud med mera.

TeleQ har införts för samtliga logopeder inom rehabiliteringskliniken i Halland, vilket sköts från sekreterarfunktion i Varberg. En åtgärd som efter utvärdering kommer att kvarstå.

## 7. Personal

Nyanställningar har skett med:

2,0 tjänst i Kungsbacka  
2,0 tjänst i Varberg  
0,3 tjänst i Falkenberg  
4,0 tjänst i Halmstad-Hylte  
1,0 tjänst i Laholm

Totalt sett finns det 22 logopedtjänster inom rehabiliteringskliniken, de ansvarar för logopedin inom närsjukvården och specialistsjukvården samt där utöver läs- och skrivutredningar för skolbarn. Halland ligger fortfarande lågt i antalet logopeder per invånare i jämförelse med övriga riket.

Verksamhetsuppdrag logopedi

Datum  
2014-03-07

Version  
slutversion

Rekryteringsfokus har varit logopedier med erfarenhet från neurorehabilitering och BVC-barn. Inriktningen på logopedtjänster i verksamheten har ändrats utifrån tilläggsuppdraget.

Sekreterarfunktionen har stärkts i Varberg under 2013 med 1,0 tjänst för att kunna utföra ovan beskrivna uppgifter.

Projektchef för logopedin inom rehabiliteringskliniken Halland har funnits till och med 131031. Översyn av rehabiliteringsklinikens organisation under 2013 har resulterat i en omorganisation och att "Projektjänsten för logopedin i Halland" implementerats i verksamheten med ansvar för även dietister i Varberg.

## 8. Lokaler och utrustning

För att verksamheten ska kunna bedrivas med en god patientsäkerhet och kvalitet behövs lokaler som är ändamålsenliga samt material för bedömning och behandling. Utökningen av verksamheten har inte rymts i de lokaler som logopederna tidigare använt, vilket medfört en utökad kostnad för hyra med den utökning som kommer ske under 2014. Lokalerna som planerats för verksamheten har varit och är i behov av viss anpassning för att kunna fungera som behandlingsrum/kontor. I Varberg finns inga lokaler i dagsläget, arbetet med att hitta lämpliga lokaler pågår.

Uppdraget med skolbarnen/ungdomarna har medfört ökade kostnader för inköp av bedömningsmaterial, inköp av datorer och LOGOS till samtliga orter.

### Status lokalförändringar i verksamheten:

- Flytt till nya lokaler i Kungsbacka 140101.
- Omorganisering i befintliga lokaler i Halmstad pågår, samt planerad anpassning av lokalerna.
- Lokaler delas med närsjukvården i Laholm, Halmstad, Hylte, Falkenberg, Varberg och Kungsbacka. För vissa av dessa lokaler debiteras rehabiliteringskliniken hyreskostnader.
- Flytt till lokaler i Laholm 140201, hyr av Hälsoringen, privat vårdenhet.
- Arbetar med att hitta lokaler i Varberg.

### 8.1. Andra investeringar

Samtliga mottagningar har behövt och har köpt in logopediskt basmaterial. Den beräknade kostnaden uppgår till cirka 60 000 konor.



Verksamhetsuppdrag logopedi

Datum  
2014-03-07

Version  
slutversion

## 9. Ekonomi

Enligt beslut fick rehabiliteringskliniken 2,5 mnkr för uppdraget under 2012 och ytterligare 2,5 mnkr under 2013, samt reglering av budget genom överflyttning av 0,4 procent av den totala hälso- och sjukvårdspengen till driftnämnden Hallands sjukhus, vilket gör att det tillkommer ytterligare 4,6 mnkr under 2014.

I tabellen nedan redovisas kostnaderna för angivna åtgärder tom 2013-12-31

<b>Utfall logopedisatsningen t.o.m. 2013-12-31</b>	
<b>Logopeder 2013, 10,6 tjänster</b>	<b>5 508 053</b>
<b>Avdelningschef 0,80 tjänster</b>	<b>547 182</b>
<b>Totalt kostnader personal</b>	<b>6 055 235</b>
<b>Övriga kostnader ae 55108 (logopedisatsning)</b>	<b>515 800</b>
<b>Övriga kostnader ae 55109 (skollogopedin)</b>	<b>26 000</b>
<b>Sekreterare (köps av Kba)</b>	<b>138 516</b>
<b>Totalt övriga kostnader</b>	<b>680 316</b>
<b>Budgeterade personalkostnader</b>	<b>6 100 000</b>
<b>Budgeterade övriga kostnader</b>	<b>923 000</b>
<b>Total budget</b>	<b>7 023 000</b>
<b>Rest budget</b>	<b>287 449</b>
<b>Förbrukat % av budget</b>	<b>96%</b>

## 10. Statistik

### Volymer 2013

1614 remisser har inkommit till logopeder inom rehabiliteringskliniken i Halland under januari till december 2013 (motsvarande period 2012 inkom 1218 remisser). En ökning med 396 remisser. I det totala antalet remisser är inte remisser till neurorehabteamen inräknade, då de ställs till hela teamet och särskiljs inte för olika professioner.

### Utförda volymer 2013

Nybesök	1839 i öppenvård (2012 var det 1557)
Återbesök/ behandling	7027 i öppenvård (2012 var det 4895)
Varav läs- och skrivutredningar	169 skolbarn

Verksamhetsuppdrag logopedi

Datum  
2014-03-07Version  
slutversion

Under 2013 gjordes 282 fler nybesök och 2132 fler återbesök/behandlingar i jämförelse med 2012 inom öppenvården. Inom slutenvården genomfördes 2712 bedömningar/behandlingar, (det finns inga jämförande siffror p.g.a. det är första året siffrorna kan tas fram). I dessa siffror finns inte de behandlingar/bedömningar som sker i närsjukvårdens neurorehabteam.

### Väntetider – andel mottagna inom angiven tidsram per utbudspunkt 2013

Nybesök	Totalt antal	Inom 60 dgr	60-90 dgr	Mer än 90 dgr
<b>Kungsbacka</b>	89	42 %	15 %	43 %
<b>Varberg</b>	67	84 %	7 %	9 %
<b>Falkenberg</b>	17	94 %	6 %	0 %
<b>Halmstad</b>	120	63 %	17 %	20 %

### Återbesök/behandling som passerat måldatum för behandling:

Halmstad	105 personer
Falkenberg	42 personer
Varberg	48 personer
Kungsbacka	46 personer

Väntetid för en läs- och skrivutredning i Kungsbacka och Halmstad är cirka 7-9 månader samt i Varberg och Falkenberg cirka 3-4 månader. En läs- och skrivutredning tar i genomsnitt 10-15 timmar.

## 11. Aktuella åtgärder och utvecklingsmöjligheter

### Fortsatt arbete pågår för att möta uppdraget och följande delar är aktuella:

- Ändamålsenliga lokaler på samtliga orter
- Behov av omorganisering och eventuell ombyggnation av lokaler i Halmstad för fler ändamålsenliga behandlingsrum
- Identifiera lediga lokaler i Varberg
- Se över hur patienter i kommunal hemsjukvård ska få tillgång till logoped
- Rekryteringen slutföras (logopedier och sekreterare)
- Samarbetet med neurorehab i privat regi säkras
- Säkra uppdraget inom given budgetram

### Det som bedöms mycket angeläget är att:

- Regionalt gränssnittsarbete genomförs för att skapa en tydlighet i vem som har ansvaret för logopediinsatser för barn/ungdomar utan medicinsk diagnos (exempelvis språkstörning).
- Samarbetsprinciper med kommunerna i Halland gällande skolbarn/ungdomar tydliggörs och bli enhetliga i Halland.

Verksamhetsuppdrag logopedi

Datum  
2014-03-07Version  
slutversion

### **11.1. Utvecklingsmöjligheter 2014**

Utifrån budgetförutsättningarna för logopedin inom rehabiliteringskliniken 2014 kommer ytterligare förstärkning inom området läs- och skrivutredning att kunna genomföras. Ytterligare några tjänster kommer tillsättas, placering av dessa tjänster kommer ske utifrån barnunderlag inom kommunerna. Tillsättningen beräknas vara klar i augusti 2014.

Under förutsättning att den tolkning som regionen gjort av överenskommelsen med kommunerna inte förändras kommer tillskottet av dessa tjänster leda till att målet att ge 80 % av patienterna tid inom 60 dagar att kunna uppnås. Det kommer också att ge förutsättningar för att genomföra samtliga ambitionsökningar. Detta förutsatt samma inflöde av remisser under 2014 som 2013.

#### **Hallands sjukhus**

Carina Forsberg  
Områdeschef, område 2